

Naučné stezky v CHKO Slavkovský les

Přírodní památka Hořečková louka na Pile

Chráněná krajinná oblast Slavkovský les

Rozloha: 611 km²

Vyhlášení: 1974

Maloplošná zvláště chráněná území v CHKO:

- 2 národní přírodní rezervace (NPR)
- 3 národní přírodní památky (NPP)
- 10 přírodních rezervací (PR)
- 14 přírodních památek (PP)

Pramenné vývěry a rašelinště Slavkovského lesa o rozloze 3202 ha byly v roce 2012 zapsány na Seznam mokřadů mezinárodního významu splňující kritéria Ramsarské úmluvy, první celosvětové mezivládní úmluvy na ochranu a moudré využívání přírodních zdrojů.

Území je součástí **národních geoparků Egeria a GeoLoci**.

Žluťásek borůvkový

Svatošské skály

Délka stezky: 13 km

Počet zastávek: 12 informačních panelů

Doba prohlídky: 3–4 h

Výchozí místo: od turistického rozcestníku z Doubí u Karlových Varů
(50° 12' 31.844"N, 12° 49' 35.898"E)

Náročnost terénu: středně těžký terén

Popis trasy: Nejvýznamnější zastávkou naučné stezky jsou Svatošské skály. Mohutné žulové věže na levém břehu řeky Ohře jsou dobře známy především horolezcům. Stezka vede z velké části zachovalými lesními porosty listnatých dřevin, především buku a dubu. Podél Ohře lze dojít příjemnou procházkou až do Lokte, městečka se středověkým hradem a historickým náměstím.

Národní přírodní památka Svatošské skály

Šibeniční vrch

Délka stezky: 1 km

Počet zastávek: 5 informačních panelů

Doba prohlídky: 1 h

Výchozí místo: na náměstí naproti zámecké bráně v Bečově nad Teplou
(50°5'4.993"N, 12°50'22.000"E)

Náročnost terénu: středně náročný terén s převýšením jen v závěru stezky

Popis trasy: Naučná stezka vede z náměstí v Bečově nad Teplou na 1 km vzdálený Šibeniční vrch s výhledy na středověké městečko s hradem a zámkem. Je věnována rituálům spjatým s výkonem hrdelních trestů v období raného novověku v 16.–18. století. Využívá vzácně zachovalých a archeologicky prozkoumaných relikvií historické šibenice, kterých se na území ČR dochovalo do dnešních dnů jen několik. Částečně vede i po původní cestě k šibenici.

Bečov nad Teplou

Kladská

Délka stezky: 2 km

Počet zastávek: 14 informačních panelů

Doba prohlídky: 1 h

Výchozí místo: parkoviště v osadě Kladská 9,5 km severně od Mariánských Lázní (50° 1'36.877"N, 12° 40'5.217"E)

Náročnost terénu: nenáročný a rovinatý terén, stezka je bezbariérová

Popis trasy: Naučná stezka v jednom z nejkrásnějších míst Slavkovského lesa byla veřejnosti otevřena již v roce 1977. Vychází od bývalého loveckého zámečku. Po dřevěném povalovém chodníku návštěvník projde snadno suchou nohou rašelinným lesem podél hranice národní přírodní rezervace Kladské rašeliny, při břehu Kladského rybníka a Kyselého jezera. Milovníky přírody zaujme na počátku cesty dominantní smrk obecný zlatý s větvemi sahajícími až k zemi, mohou pozorovat vzácného žluťáka borůvkového. Zajímavostí je Dlouhá stoka, jedinečné technické dílo ze 16. století, která přiváděla vodu do dolů a sloužila k plavení dříví. Stezka dovede návštěvníka zpět do Domu přírody Slavkovského lesa, nového návštěvnického střediska s expozicí věnovanou historii a přírodě této krajiny.

Přehrážky k zadržení vody v národní přírodní rezervaci Kladské rašeliny

Otevřené vrchovištní rašeliniště v národní přírodní rezervaci Kladské rašeliny

Povalový chodník naučné stezky Kladská

Smraďoch

Délka stezky: 67 m

Počet zastávek: 2 informační panely

Doba prohlídky: 30 min.

Výchozí místo: parkoviště u silnice Prameny – Mariánské Lázně 6 km severně od Mariánských Lázní (50° 0'48.888"N, 12° 42'51.267"E)

Náročnost terénu: nenáročný, rovinatý terén, stezka je bezbariérová

Popis trasy: Naučná stezka leží na území přírodní rezervace Smraďoch. Ačkoliv je dlouhá jen pár desítek metrů, nacházejí se zde dvě vyhlídkové plošiny umožňující pohled na mofetový štít s nepravými bahenními sopkami a vývěry plynů oxidu uhličitého a sirovodíku. Zápach připomínající zkažená vejce, typický pro sirovodík, dal tomuto jedinečnému místu jméno. Okolní vegetaci tvoří cenné rašelinné a podmáčené smrčiny. Návštěvu území je vhodné spojit s návštěvou blízkého vývěru minerálního pramene Farské kyselky, ke kterému vede turisticky značená cesta.

Mofetové jezírko

Přírodní rezervace Smraďoch

Siardova kapele – Mnichov

Délka stezky: 4,5 km

Počet zastávek: 4 informační panely

Doba prohlídky: 1–2 h

Výchozí místo: v obci Mnichov u silnice nad kostelem
(50° 2'13.465"N, 12° 47'7.991"E)

Náročnost terénu: nenáročný terén s mírným převýšením

Popis trasy: Kruhová stezka začíná v obci Mnichov u kostela sv. Petra a Pavla. Vede ke zřícenině Siardovy kaple, k místu s dlouhou historií. Kapli zde nechal postavit ve 12. století saský rytíř Siardus (Sieghard) jako poděkování za svou záchranu. Zbyly z ní pouze ruiny, zarostlé vegetací, nad nimiž stojí kamenný kříž. Níže leží Siardův pramen, nazýván též Svatá studna, ke kterému od 17. století putují lidé pro léčivou vodu. Posledním zastavením na stezce je bývalý Schöpplův mlýn a manufaktura na úpravu hadce.

Zřícenina Siardovy kaple

Siardův pramen

Zastávka na naučné stezce u Siardova pramene

Mnichovské hadce

Délka stezky: 12 km

Počet zastávek: 8 informačních panelů

Doba prohlídky: 3–4 h

Výchozí místo: u silnice mezi Prameny a Novou Vsí 3 km severně od Pramenů (50° 3' 58.396"N, 12° 44' 50.647"E)

Náročnost terénu: málo náročný terén, zčásti po asfaltové komunikaci, vhodný i pro cyklisty

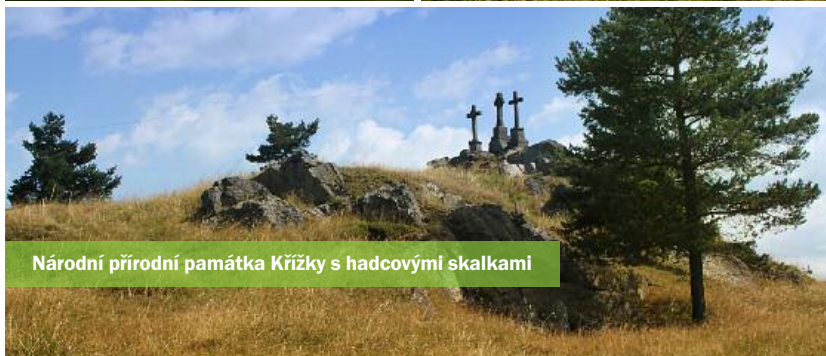
Popis trasy: Naučná stezka spojuje od roku 2008 nejvýznamnější hadcová území Slavkovského lesa – Křížky, Dominovu skalku a Pluhův bor. Informační panely jsou věnovány jedinečné hadcové květeně, vlivu hadců na vegetaci a minerální vody, historii využívání hadce a středověké stavbě Dlouhé stoky. Návštěvník se seznámí s unikátním hadcovým fenoménem a ochutná minerální vody obohacené o hořčík z hadců u Grünské kyselky. Naučná stezka se dá projít i po částech jako okruh, např. jen kolem Pluhova boru a Dominovy skalky (7 km) nebo od Křížků ke Dlouhé stoce (0,5 km). Jednou ze zastávek naučné stezky je **Novoveská kyselka** (v mapě 12.). Na místě kyselky byla žulová kašna, která byla vyrobena v roce 1893. V ní se nachází šachta hluboká 17 m. Nad kašnou stával velký pavilon, kde dělníci kyselku ručně stáčeli. Hned vedle pavilonu býval byt správce a také obchůdek a stáje pro koně. Z budov tu zůstaly už jen ruiny. Za první světové války majitel pronajal stáčení firmě Moser z Karlových Varů. Kyselka se tu stáčela až do konce 2. světové války. V roce 2001 byla dokončena nová stáčírna minerálních vod u Mnichova, kam jsou vedené nerezovým potrubím vody ze všech vrtů celé zřídelní soustavy. V roce 2010 bylo okolí pramenu upraveno a byl tu postaven odpočinkový altán v rámci projektu Kraj živých vod.

Rožec kuříčkollstý, hadcový endemit

Areál bývalé stáčírny Novoveské kyselky

Národní přírodní památka Křížky s hadcovými skalkami

CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST SLAVKOVSKÝ LES

NAUČNÉ STEZKY

1. Svatošské skály
2. Šibeniční vrch
3. Kladská
4. Smraďoch
5. Siardova kaple – Mnichov
6. Mnichovské hadce
7. Kynžvartské kyselky
8. Geologický park Mariánské Lázně
9. Lázeňskými lesy okolo Mariánských Lázní
10. Otročínské cesty
11. Botanická zahrada Bečov
12. Krajem živých vod – Novoveská kyselka
13. Dolování v okolí Michalových Hor
14. Zaniklé obce na Březovsku

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE (NPR) NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (NPP)

1. NPR Kladské rašeliny – Paterák
2. NPR Kladské rašeliny – Malé rašeliniště
3. NPR Kladské rašeliny – Lysina
4. NPR Kladské rašeliny – Tajga
5. NPR Kladské rašeliny – Husí les
6. NPP Upolínová louka pod Křížky
7. NPP Křížky
8. NPR Pluhův bor
9. NPP Svatošské skály

PAMÁTNÉ STROMY

PŘÍRODNÍ REZERVACE (PR) PŘÍRODNÍ PAMÁTKY (PP)

1. PP Šemnická skála
2. PP Moučné pytle
3. PP Hořečková louka na Pile
4. PP Čedičové varhany u Hlinek
5. PP Dominova skalka
6. PP Homolka
7. PR Mokřady pod Vlčkem
8. PR Vlček
9. PR Planý vrch
10. PR Údolí Teplé
11. PP Kynžvartský kámen
12. PR Holina
13. PR Smraďoch
14. PR Prameniště Teplé
15. PR Žižkův vrch
16. PP Sirňák
17. PR Podhorní vrch
18. PP Milhostovské mofety
19. PP Koňský pramen
20. PP Pístovská louka
21. PR Lazurový vrch
22. PP Čiperka
23. PP Těšovské pastviny
24. PR Rašeliniště u myslivny
25. PP Podhorní slatě

Podkladová data © ČÚZK 2012
Odborná data © AOPK ČR 2013

● chráněná krajinná oblast

● národní park

Kynžvartské kyselky

Délka stezky: 2,2 km

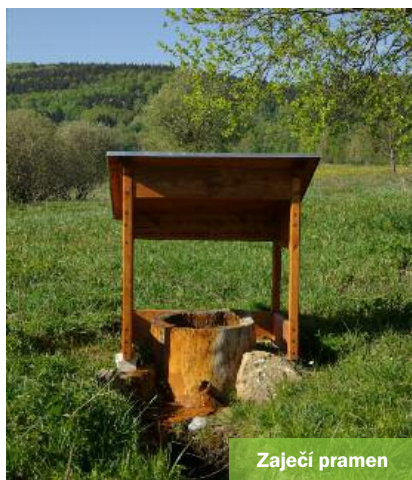
Počet zastávek: 1 informační panel

Doba prohlídky: 1 h

Výchozí místo: při silnici mezi Lázněmi Kynžvart a obcí Valy, 3 km severozápadně od Valů (49° 59' 54.351"N, 12° 38' 38.646"E)

Náročnost terénu: málo náročný terén s mírným stoupáním a klesáním

Popis trasy: Stezka spojuje čtyři vývěry minerálních pramenů – Jezevčí, Kančí a dvě Liščí kyselky. Dříve zapomenuté a obtížně dostupné prameny jsou dnes návštěvníkům zpřístupněny několika dřevěnými lávkami a trasa je turisticky značená. Na začátku stezky se návštěvník seznamuje s historií znovuoobjevování těchto pramenů a může trasu prodloužit o další dva minerální prameny v těsném sousedství – Zaječí pramen a Devátou kyselku.

Zaječí pramen

Jímání Kančího pramene do soudku

Jezevčí pramen

Geologický park v Mariánských Lázních

8

Délka stezky: 1,5 km

Počet zastávek: 20 informačních panelů

Doba prohlídky: 1 h

Výchozí místo: lesopark nad budovou Městského muzea Mariánské Lázně, Goethovo nám. 11 (49°58'37.952"N, 12°42'31.011"E)

Náročnost terénu: málo náročný terén využívaný k lázeňským procházkám

Popis trasy: Ojedinele zaměřená naučná stezka seznamuje návštěvníky se všemi běžnějšími horninami Slavkovského lesa. Na ploše 10 ha je podél upravených lesních pěšin rozmístěno na dvaceti stanovištích celkem 316 horninových bloků, z nichž největší váží 16 tun. Jednotlivé ukázky hornin jsou představeny v přírodním neopracovaném stavu, některé mají plochy opatřeny výbrusy, na kterých je vidět struktura jednotlivých hornin. Geologický park se nachází z části v přírodní rezervaci Žižkův vrch vyhlášené k ochraně cenných květnatých bučin, kde návštěvník může zvláště v jarním období pozorovat i bohatou květenu.

Vyvělá hornina žulový porfyr

Čedičové varhany v geologickém parku

Lázeňskými lesy okolo Mariánských Lázní

Délka stezky: 5,2 km

Počet zastávek: 25 informačních panelů

Doba prohlídky: 2 h

Výchozí místo: u Prelátova pramene v areálu dětského přírodního hřiště v Mariánských Lázních (49° 57' 32.202"N, 12° 43' 1.591"E)

Náročnost terénu: mírně náročný terén po lesních pěšínách s převýšením 175 m

Popis trasy: Naučná stezka zavede návštěvníka po promenádních cestách od počátku historie města až do míst, kde se procházeli slavné světové osobnosti – Johann Wolfgang Goethe, Fryderyk Chopin, Richard Wagner, Jan Neruda, anglický král Eduard VII., Franz Kafka. Naučná stezka má dvě části, které lze projít každou zvlášť nebo dohromady. Začíná v Mariánských Lázních v přírodním parku u Prelátova pramene v areálu dětského přírodního hřiště a končí na rozhledně Hamelika, odkud se opět druhou částí vrací do výchozího bodu jako okruh. Cestou se žízniví návštěvníci mohou osvěžit douškem minerální vody z Pirátova pramene v Pottově údolí. Na zastávce u obůrky lze z vyhlídkové věže pozorovat pasoucí se daňčí zvěř.

Rozhledna Hamelika

Otročínské cesty – Horní Otročínský pramen

Délka stezky: 1,7 km

Počet zastávek: 1 informační panel

Doba prohlídky: 1 h

Výchozí místo: obec Otročín (50° 1'55.037"N, 12° 53'32.010"E)

Náročnost terénu: nenáročný terén

Popis trasy: Horní Otročínský pramen je znám a využíván od 17. století, kdy se o něm zmiňuje Bohuslav Balbín jako o „pozoruhodné kyselce“. Pramen je jímán nádherným dutým kmenem s letopočtem z roku 1819 v hloubce 70 cm. Z obce Otročín vede k prameni cesta s vysázenou alejí vysokokmenných místních odrůd ovocných dřevin. Na území Otročina se nachází několik minerálních pramenů, z nichž je pro veřejnost upraven Horní a 3 výtěry Posečské kyselky. Dolní pramen je dosud nenašena a Mlýnská na svoji úpravu ještě čeká.

Zastavení u Horního Otročínského pramenu

Nově upravený Horní Otročínský pramen

Botanická zahrada Bečov

Délka stezky: 2,5 km

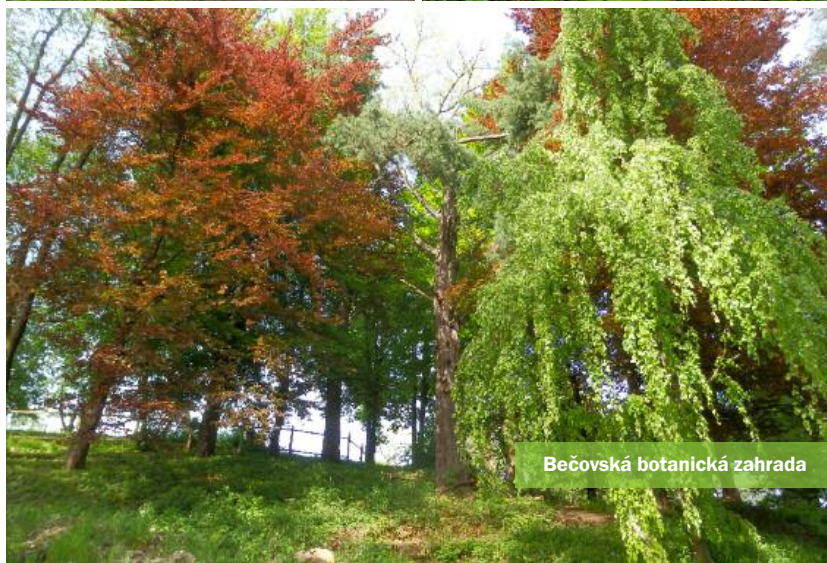
Počet zastávek: 6 informačních panelů

Doba prohlídky: 1 h

Výchozí místo: Tovární ulice v Bečově nad Teplou, za areálem v.d. Elektro naproti nádraží (50° 4' 56.208"N, 12° 49' 57.182"E)

Náročnost: nenáročný terén

Popis trasy: Sbírková zahrada byla založena za posledního majitele panství Jindřicha z Beaufort-Spontin ve 20. letech 20. století. Expozice byly věnovány rostlinám různých světadílů. Samozřejmě byly prvky drobné zahradní architektury jako odpočívadla, altány, vyhlídky a cestní síť. Od 2. světové války byla zahrada bez údržby a zpustla. V roce 2005 se základní organizace ČSOP Berkut pustila do její obnovy a zpřístupnění veřejnosti. Nejcennější dřevinou je osmdesát let starý korkovník amurský. Jeho semínka přišla do Čech z dalekého Mongolska. Bečovská botanická zahrada je přístupná celoročně dle návštěvního řádu. Vstup je zpoplatněn.

Dolování v okolí Michalových Hor

13

Délka stezky: 2,2 km

Počet zastávek: 6 informačních panelů

Doba prohlídky: 1 h

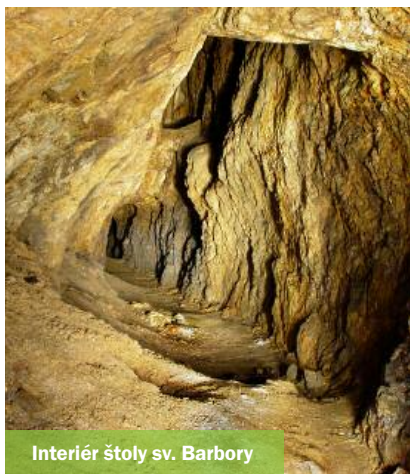
Výchozí místo: náves v Michalových Horách (49° 54' 2.421"N, 12° 46' 58.363"E)

Náročnost terénu: mírně náročný terén

Popis trasy: Stezka v okolí Michalových Hor poskytuje nádherné pohledy z terasovitých vyhlídek, zavede k četným pozůstatkům dolování i částečně zpřístupněné štolě sv. Barbory. Michalovy Hory jsou spjaty s těžbou stříbrných rud. O rozkvět důlního podnikání v oblasti se zasloužili Schlíkové, majitelé panství Planá. Hornické aktivity na Michalohorsku utichly po 2. světové válce, kdy zde váleční zajatci dobývali slídu a živec.

Štola sv. Barbora

Interiér štoly sv. Barbory

Zastávka u štoly sv. Jana Křtitele

Zaniklé obce na Březovsku

Délka okruhu: 63,5 km

Počet zastávek: 18 informačních panelů

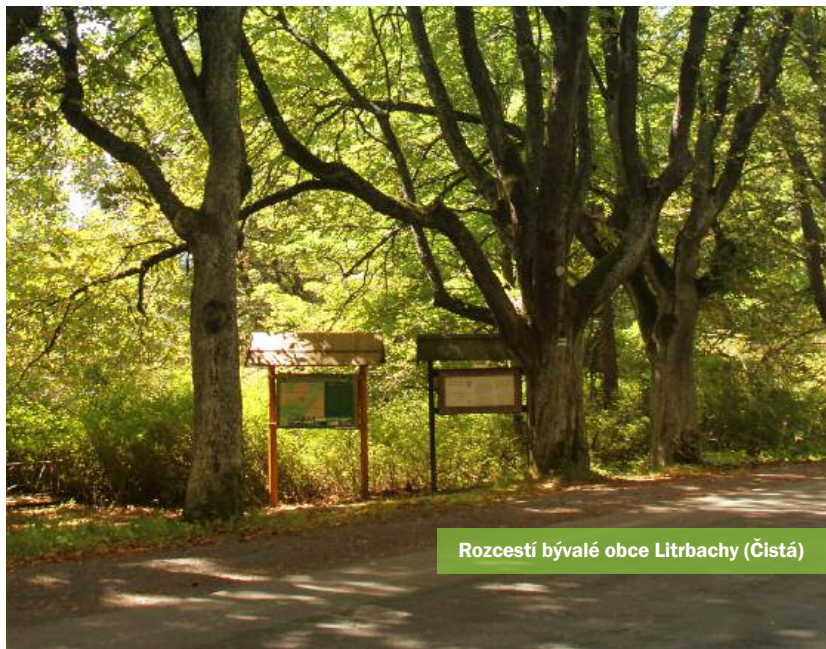
Výchozí místo: v obci Kostelní Bříza (50° 6'59.042"N, 12° 37'20.200"E)

Náročnost terénu: po zpevněných komunikacích, vhodná pro cyklisty, část i osobním automobilem

Popis trasy: Poznávací okruh po částečně nebo úplně zaniklých obcích na Březovsku je rozdělen na dvě části. Délka modrého okruhu je 29,6 km, délka červeného 33,9 km. Stezka je mementem obcí zaniklých po druhé světové válce v souvislosti s odsunem německého obyvatelstva a s budováním vojenského výcvikového prostoru. Na území Slavkovského lesa zmizelo 1 město, téměř 30 obcí a desítky osad a samot. Pozůstatky zaniklých obcí mají svou neopakovatelnou atmosféru a dávají možnost k zastavení a přemýšlení.

Luční scenérie zaniklé obce Litrbachy (Čistá)

Rozcestí bývalé obce Litrbachy (Čistá)

Lázeňskými parky Karlovy Vary

Délka stezky: 4,5 km

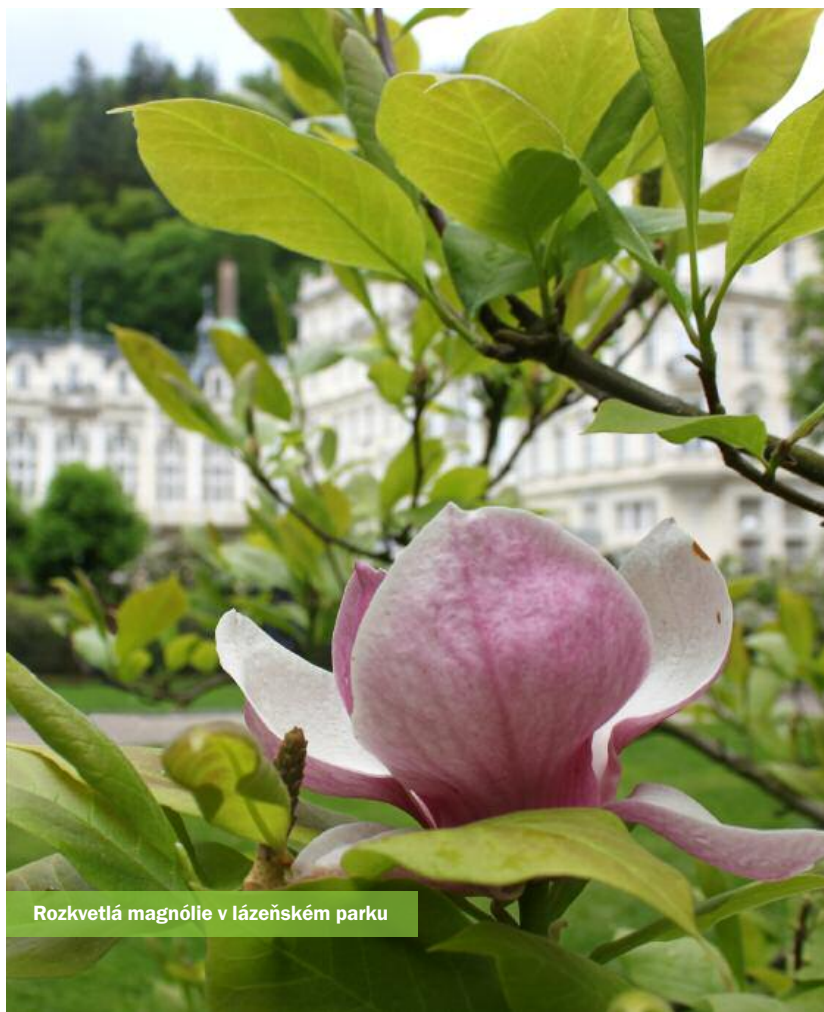
Počet zastávek: 4 informační panely

Doba prohlídky: 2 h

Výchozí místo: ve Smetanových sadech v Karlových Varech
(50° 13'47,763"N, 12° 52'21,529"E)

Náročnost terénu: nenáročný terén

Popis trasy: Naučná stezka prochází lázeňským územím města Karlovy Vary skrz několik historických parků po parkových cestách. Prezентuje celkem 102 druhů stromů a keřů na 215 jedincích, jak domácích, tak pocházejících z Ameriky a Asie. Dřeviny jsou různého věku, růstu a forem. Okolí naučné stezky má vysokou urbanistickou a architektonickou hodnotu a je úzce spojeno s historickou výstavbou lázeňských a společenských budov určených k relaxaci hostů.

Rozkvetlá magnólie v lázeňském parku

Rozkvetlá mokřadní louka s kosatcem sibiřským

Správu a péči o CHKO Slavkovský les zajišťuje AOPK ČR, Správa chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a krajské středisko Karlovy Vary, Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně, tel.: +420 354 624 081 e-mail: slavkles@nature.cz, www.slavkovskyles.ochranaprirody.cz Provoz návštěvnického střediska Dům přírody Slavkovského lesa zajišťují Lesy ČR, s.p., Lesní závod Kladská, K pramenům 217, 354 91 Lázně Kynžvart tel.: +420 956 269 111, e-mail: lz9@lesy-cr.cz, www.lesy-cr.cz/lz9

Děkujeme Vám za ohleduplné chování k přírodě a za to, že...

- táboříte a rozděláváte oheň jen na vyhrazených místech
- vjíždíte a parkujete jen tam, kde je to povoleno
- v národních přírodních rezervacích se pohybujete pouze po vyznačených cestách
- při jízdě na kole berete ohledy na okolní přírodu i ostatní návštěvníky
- chráníte živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí
- odnášíte z přírody své odpadky

Vydala Agentura ochrany přírody a krajiny ČR © 2013 v rámci projektu Dům přírody Slavkovského lesa spolufinancovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj – Operační program Životní prostředí.

Text: AOPK ČR / **Foto:** J. Bartoš, J. Bauerová, A. Hrušková, M. Korba, A. Pavličko, J. Rolková, J. Šindelář, P. Tájek

Výtisk: M plus spol. s r.o. / **Náklad:** 3 000

Foto na přední straně obálky: Hadcové skalní výchozy v národní přírodní památce Křížky

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky je státní instituce, která zajišťuje odbornou i praktickou péči o naši přírodu, zejména o chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a národní přírodní památky. Více na www.nature.cz.

